

Hele haler all in – foreløbige erfaringer

Haler: Fem producenter har i samarbejde med Seges undladt halekupering i ét til to ugehold grise. Læs mere om erfaringerne herfra.

Konklusion

Produktion af grise med hele haler viser store besætningsvariationer, hvor op til 30 procent af grisene har haft haleskade. I gennemsnit har cirka én procent svære haleskader lige før slagtning.

Af Dorthe Poulsgård Frandsen, teamleder, Seges

Fem producenter har i projektet 'Hele haler all in' undladt halekupering i ét til to ugehold grise. Grisene gik i traditionelle staldsystemer. Cirka 3.000 grise er foreløbig fulgt fra fravænning og frem til slagtning. Spørger vi producenterne, siger de samstemmende: "Det er gået bedre end forventet, men vi har udfordringer og har brugt meget mere tid på den daglige pasning".

Projektet viser, at milde haleskader heler hurtigt op, hvis man sætter afværgetiltag op i stierne, så snart skaden observeres. Hvis skaden får lov at udvikle sig, kræver det en noget større indsats at få stoppet halebidsadfærden og få skaderne til at hele op. Vi har også observeret, at svære haleskader på store slagtesvin tager meget længere tid at hele op end på smågrisehaler.

Staldforholdene hos de fem producenter var uendrede, men inden opstart

blev smågrise- og slagtesvinestaldene gennemgået ud fra tjeklisten, som er udviklet i Produktionskoncept Slagtesvin, for at sikre, at produktionen opfyldte Best Practice inden opstart. Tjeklisten satte blandt andet standarden for, at grisene skulle gå i stier med almindelig belægning, at der skulle være tilstrækkelig med ædepladser, at foderet skulle overholde gældende normer, og korrekt ventilering for at undgå træk i grisenes opholdszone.

Vi registrerede forekomsten af haleskader fem gange i løbet af vækstperioden. Haleskaderne blev delt op i fire kategorier: Ingen, mild, moderat eller alvorlig (se billeder).

I gennemsnit havde 12 procent af grisene fået de første (og milde) haleskader al-

Fakta

Hvis cirka 25 procent af grisene i en sti har hængende haler, eller én gris har en haleskade, skal der sættes et afværgetiltag op. Er der stadig et sår uden sårkorpe dagen efter, skal der iværksættes yderligere tiltag. Udvikler skaden sig til en alvorlig skade med infektion, skal grisen i sygesti og behandles efter dyrlægens anvisning.

lerede i farestaldene. Hvorfor skaderne i diegivningsperioden opstår, kigger forskere ved Københavns Universitet nu nærmere på.

Ved halescoringen i slutningen af smågriseperioden så vi, at der i gennemsnit var 7 procent med milde haleskader, 6 procent med moderate haleskader og 1 procent med svære haleskader, men der var en stor besætningsvariation. I én besætning havde 1 procent haleskader, i en anden besæt-

Billede 3. Moderat haleskade - Halen er afkortet, men mindre end halvdelen af halen er bidt af. Der er ikke tegn på hævelse som følge af en infektion.

ning havde 27 procent haleskader.

Ved indsættelse i slagtesvinestalden så vi i gennemsnit milde haleskader på 7 procent af grisene, moderate haleskader på 3 procent af grisene og svære haleskader på cirka 0,5 procent af grisene. Det gennemsnitlige billede, når grisene havde været på stald i fem til seks uger var, at 11 procent havde haleskader. Lige før slagtning var der i gennemsnit 8 procent haleskader. Andelen af grise uden haleskader var således stort set uændret gennem vækstperioden, men andelen af grise med alvorlige haleskader steg.

Der var store besætningsforskelle. Vi observerede, at haleskader på grise, der ankom til slagtesvinestalden med haleskader, kunne arte sig vidt forskelligt. I en besætning var det

svært at få skaderne til at hele op, trods en stor indsats fra personalet. Det betød, at 6 procent af grisene havde milde haleskader ved levering, 3 procent havde moderate haleskader, og 2 procent havde svære haleskader. I en anden besætning helede halerne op i løbet af de første måneder, og der blev ikke fundet nogen skader på grisenes haler forud for slagtning.

Næste skridt i projektet er at undlade halekupering i seks til otte ugehold i besætningerne. Vi følger ugeholdene med det sigte at spotte haleskaderne og sætte ind rettidigt, så skaderne ikke får lov at udvikle sig i alvorlige retning. Udfordringen er at finde ud af, hvad der får grise til at bide haler? Hvad er de udløsende faktorer? Og endelig hvordan kan de forebygges?

Billede 1. Ingen haleskade - Halen er intakt og ubeskadiget.

Billede 2. Mild haleskade - Halen har sin fulde længde, men der er sår eller blodmærker på halen.

Billede 4. Svær haleskade - Mere end halvdelen af halen er bidt af, og den er hævet og rød som tegn på en infektion.